

REZUMAT

Subiectul lucrării de față aduce în actualitate un domeniu mai puțin prezent în cercetările literare și lingvistice și în programele școlare și universitare. Este vorba de prozodie care, din cauza cunoștințelor, respectiv abilităților tehnice, uneori complicate pe care le presupune, descurajează atât pe cercetători, cât și pe creatorii de poezie. Istoricul studiilor privind prozodia în general și versificația românească în special scoate în evidență, totuși, că un mare număr de teoreticieni și istorici literari, precum și poeți, s-au preocupat de-a lungul timpului de problemele versificației, constituind o bogată literatură de specialitate, care a însoțit și a influențat în mod sensibil creația poetică românească.

Poezia nu este numai o chestiune de „inspirație”, ci și de stăpânire a unei „tehnică” de construcție poetică, de folosire a unor reguli, uneori severe, fără de care inspirația se risipește fără rost.

Prozodia există tot așa cum există însăși poezia. Ea este specificul poeziei, care o diferențiază de proză. Elementele prozodiei nu sunt nici puține, nici simple. Se vorbește despre ritm, rimă, măsură, strofă, vers, emistih, cezură, silabă, silabație, picior metric (pas), accent de intensitate, accent metric sau ictus etc.

Fiecare dintre aceste elemente are normele și rigorile lui și este în corelație cu altele. Prezentarea detaliată a elementelor prozodice și a corelațiilor dintre ele constituie o bază teoretică indispensabilă îndeplinirii obiectivelor pe care ni le-am propus pentru lucrare.

Aplicând teoria prozodică asupra versificației lui Eminescu, al cărei farmec este impresionant, putem oferi modele stimulative pentru apropierea cititorilor de marea poezie.

Demersul nostru urmărește descrierea tehnicii prozodice și a normelor lingvistice în interferențele lor intim îngemănate în limbajul poetic eminescian și armonizate cu mesajul profund al poeziei lui Eminescu.

Structura lucrării este subordonată acestor obiective, urmând o desfășurare logică, de la teorie către aplicații, de la aspecte de principiu, generale, către aspectele concrete, de detaliu chiar, care pun în valoare virtuțile și rafinamentele demersului poetic.

Primul capitol prezintă *Evoluția cercetărilor privind versificația românească*, oferind o imagine a modului în care a fost receptat și perceput în cultura noastră acest

străvechi domeniu, perfecționându-se și rafinându-se treptat în interferență cu practica poetică din ce în ce mai performantă și diversificată. Este relevant faptul că prozodia nu este o simplă problemă tehnică, însușită și aplicată mai bine sau mai puțin bine de un poet sau altul, ci este o componentă profund integrată culturii poetice românești, peisajului literar din fiecare epocă.

Primele preocupări aparțin pionierilor poeziei românești și celor dintâi gramatici, dar contribuțiile semnificative încep cu generația pașoptiștilor (I. H. Rădulescu, Gh. Asachi) și continuă din ce în ce mai amplu și mai nuanțat până la sfârșitul secolului al XIX-lea și mai ales în secolul următor, când apar studii speciale și tratate dedicate versificației, semnate, printre alții, de Tudor Vianu, Ladislau Galdi, Vladimir Streinu, Mihai Bordeianu, G.I. Tohăneanu, I. Funeriu, Mihai Dinu. În ceea ce privește versificația eminesciană, trebuie menționate câteva lucrări lexicografice de referință (*Dicționarul Luceafărului eminescian*, *Dicționarul limbii poetice a lui Eminescu*, *Dicționarul limbajului poetic eminescian*), edițiile critice Perpessicius și Murărașu, care conțin bogate comentarii privind variantele prozodice și stilistice din manuscrisele eminesciene și seria amplă de *Studii eminescologice*.

Capitolul al II-lea prezintă *Prozodia și elementele ei* din perspectivă teoretică dar cu exemplificări sugestive din poezia românească, îndeosebi din opera lui Mihai Eminescu. Sunt, astfel, definite și descrise minuțios ritmul, rima, măsura, emistihul, cezura, precum și relațiile dintre elementele prozodice care converg într-un mecanism unitar, articulat în mod riguros.

Prozodia este potrivit *Dicționarului de Științe ale limbii* disciplina care studiază variațiile de înălțime a sunetelor, modificările de intensitate, tempo și ritm, de accent și intonație în orice realizare a limbii vorbite, inclusiv în sensul tradițional, presupus de trăsăturile metrice ale versificației.

Într-un anumit sens prozodia este sinonimă cu versificația.

Elementele cele mai importante ale prozodiei sunt ritmul, rima, măsura, strofa, cezura, emistihul, distihul și versul. Detalierea descrierii acestor elemente ține cont de cadrul concret al demersului presupus de tema lucrării. Spre exemplu, ritmul este clasificat în trohaic și iambic, pentru picioarele bisilabice, dactilic, amfibrahic și anapestic pentru picioarele trisilabice.

Rima, adică identitatea de sunete cu care se încheie versurile, poate fi cantitativă (monosilabică, bisilabică, trisilabică, tetrasilabică etc.) și calitativă (săracă sau slabă, alcătuită dintr-un singur sunet, suficientă, compusă din două sunete, bună, compuse din trei sunete, bogată, care conține de la trei sunete în sus).

Rima este denumită și după poziția ei în strofă: împerecheată (aa, bb, cc), încrucișată (ab+ ab, cd+cd), îmbrățișată (abba, cddc), înlănțuită (aba, bcb, cdc), monorima (aaa, bbb).

Măsura reprezintă unul din criteriile de clasificare a versurilor, adică numărul de silabe cerut de ritmul unui vers și care stabilește tipurile de vers: trisilab, tetrasilab, pentasilab etc.

Strofa reprezintă o grupare de versuri care se repetă identic din punct de vedere al formei, unitară în privința metrului, rimei și măsurii. Ea este o parte componentă a poeziei. Există strofă din două versuri (distih), de trei versuri (terțină, terțet), de patru versuri (catren), de cinci versuri (cvintil, cvintet), de șase versuri (sextină, sizen, senar), de șapte versuri (septenar, septină), de opt versuri (stanța sau octava, ottava rima, huiten), de nouă versuri (nonă), de zece versuri (decimă, dizen), de unsprezece versuri (undecimă, onzen), de douăsprezece versuri (duodecimă, duzen).

Emistihul înseamnă jumătățile de vers despărțite de cezură, adică pauza care împarte versul în părți egale, pentru a ușura recitarea și a susține cadența.

Prozodia este un mecanism care asigură cadrul muzical în care trebuie integrată substanța lingvistică a versurilor. De aceea, între elementele prozodice și norma lingvistică cerută enunțurilor care compun mesajul poeziei apar interferențe pe care poezii trebuie să le concilieze pentru a asigura atât claritatea și profunzimea ideilor, cât și organizarea formală cea mai potrivită.

Am considerat necesar să prezentăm în capitolul al III-lea conceptul de *Normă lingvistică și componentele ei*, care vin în interferență cu elementele prozodiei.

Înțelegem prin normă lingvistică, în lucrarea de față, modul de exprimare a vorbitorilor într-o anumită perioadă, într-un anumit mediu sau într-o anumită regiune. Referirea se face la norma literară care cuprinde exprimarea cea mai îngrijită a unei comunități lingvistice, în cazul nostru comunitatea vorbitorilor contemporani lui M. Eminescu. Marele nostru poet a cunoscut ca nimeni altul această normă literară, dar în

același timp a fost un bun cunoscător al normei literare mai vechi și a celei dialectale moldovenești, în primul rând.

Componentele normei lingvistice, aflate cel mai frecvent în interferență cu prozodia sunt prezentate în mod succint în același capitol: normele ortografice și de punctuație, accentul, silaba, flexiunea, topica și eventualele abateri de la regulă, cum sunt sinereza, eliziunea, inversiunea, repetiția, anacolutul, eufonia.

De pildă, în ceea ce privește accentul, sunt prezentate variantele sale: de intensitate, muzical, metric, numit și ictus.

În limba română accentul este liber și mobil, putând fi oxiton (pe ultima silabă :*covór*), paroxiton (pe penultima silabă: *cárte*), proparoxiton (pe antepenultima silabă: *mármură*). La unele cuvinte el este mobil într-o mare parte din flexiune: *sóră-suróri*, *mérg-mérgem-mergeám-merséseră*.

Există numeroase cuvinte care au dublă accentuare în funcție de variantele limbii, uneori în aceeași variantă a limbii, și care în poezie pun probleme de opțiune pentru una sau alta din modalitățile de accentuare.

În poezia lui Eminescu există situații în care astfel de cuvinte sunt accentuat diferit în funcție de necesitățile prozodice: *Ámor-Amór*, *áripă-arípă*, *cándid-candíd*, *Hércul-Hercúl*, *préot- preót*, *púrpură –purpúră*, *tirán- tíran*, *ținem –ținém*, *umíl- úmil*, *vergínă- vérgină*, *vultúr- vúltur*, *zefír- zéfír*.

Mihai Eminescu a folosit accentul tonic al cuvintelor, obținând din regula lor succesiune ritmul versurilor sale. Poetul a creat o vorbire nouă, vorbirea ritmică, înzestrată cu facultatea de a exprima emoțiile sale într-un fel asemănător cu muzica.

În poezie, accentul are o importanță mai mare decât în vorbirea obișnuită, fiindcă unul dintre elementele fundamentale prozodice ale poeziei, ritmul, se bazează pe accentul de intensitate, adică pe accentul natural din limbă, dar, de data aceasta, la accentul natural, din norma ortoepică sau din uz, se adaugă și accentul din schema metrică a versului, adică din norma ritmică.

Atunci când cele două tipuri de norme, cea ortoepică și cea ritmică intră în contradicție, se rezolvă poetic, adică în favoarea normei ritmice.

Silaba este unitatea suprasedimentală cel mai mult implicată în prozodie. Importanța stilistică și metrică a silabei ține de funcția sa ritmică, aceea de a ordona

enunțul prin raporturi perceptibile. Aceste raporturi sunt sistematizate în versuri de către organizarea metrică, obiectul studiului nostru. Ca în multe limbi, numărul de silabe, în limba română, corespunde întotdeauna numărului de vocale. Majoritatea silabelor se termină cu o vocală, de aceea ele se numesc silabe deschise, celelalte silabe, care se termină cu o vocală, se numesc silabe închise.

Trebuie subliniat și faptul că limbile moderne au pierdut în totalitate sau parțial raportul de durată a silabelor care a fost înlocuit cu raportul dintre silabele accentuate și cele neaccentuate. Aproape în toate limbile moderne, imitarea hexametrelor a fost precedată de încercări de introducere a unui sistem metric pur, printr-o divizare artificială a silabelor în lungi și scurte. Silaba accentuată a devenit lungă, în timp ce silaba neaccentuată rămânea scurtă. Tot sistemul metric antic a fost transferat în versificația contemporană, deși metrii și-au pierdut semnificația de variație a tactului muzical etc. Teoriile tradiționale asupra versului românesc imită regulile antice aplicate la versul grecesc și latinesc.

Versificația silabică se bazează pe numărul de silabe, fără a se lua în considerație caracterul lor. Versul silabic românesc își ordonează ritmul în grupuri silabice delimitate prin accentele lor în cuvinte sau grupuri de cuvinte oxitone, paroxitone, proparoxitone. Iar faptul că accentele care furnizează aceste repere reprezintă de obicei, în realizarea fonetică a discursului, alungiri silabice, îi conferă printre altele un aspect cantitativ, ale cărui tentații de terminologie veche (iamb, troheu, spondeu, anapest, picior metric) sugerează ideea de continuitate a prozodiei în versificația modernă. Istoria originilor versului românesc este una a trecerii de la un vers cantitativ, bazat pe relațiile de durată dintre silabe, la un vers silabic, bazat pe simpla numărare a silabelor. Cele două sisteme sunt numai în aparență radical deosebite. De fapt, a fost suficient un detaliu fundamental, printre alte evoluții, pentru ca ele să se despartă unul de celălalt. Acest detaliu s-a aflat în cadrul sistemului cantitativ latinesc, în trecerea de la numărul silabic variabil la numărul silabic fix. Versificația românească este silabo-tonică, bazată pe raporturi proporționale între măsurile și emistihurile care reprezintă toate grupuri ritmice. În versuri, accentele tonice devin accente ritmice care pot fi numite și accente metrice. Aceste accente cad pe cuvintele sau grupurile de cuvinte care se constituie în măsuri prozodice. Grupurile

ritmice sunt delimitate de cuvinte care poartă accentele tonice principale, oricare ar fi locul acestor accente.

Prozodia produce consecințe lingvistice care trebuie avute în vedere. Din punct de vedere fonetic, se înregistrează o ezitare în privința accentului tonic al anumitor cuvinte, care pot fi numite dublete accentuale: *áripa / arípa, ástfel / astfél, múrmur / murmúr, démon / demón, dúșman / dușmán* etc.

„Numai **múrmurul** / cel dulce” (Eminescu)

„Ar atrage-n / visu-i mândru // a izvoarelor / **murmúru**ri” (Eminescu).

Din punct de vedere vocalic, se produce sinereza, fenomen prin care se pronunță ca o singură silabă două foneme vocalice contingente. Primul fonem devine semivocală:

„Și prin somn / **au**zi-vom bucium” (Eminescu).

Eliziunea constă în dispariția vocalei finale a unui cuvânt înaintea vocalei inițiale a altui cuvânt; sau dispariția vocalei inițiale a unui cuvânt în fața vocalei finale a cuvântului care îl precede:

„Cum viața / preț să aibă // și cum moartea / **s-aibă** preț” (Eminescu)

Din punctul de vedere sintactic, remarcăm inversiunea:

„L-a patriei / **dulci plaiuri**...” (Eminescu)

Elipsa înseamnă neconcordanța unei secvențe prevăzute în programul structural. În prozodie, se elimină un element lexical previzibil – de obicei verbul *a fi*, dar și alte verbe – dintr-o sintagmă. Repetată, elipsa dă naștere la simetrii sintactice, fapt care întărește ritmul:

„Murindului / speranța, // turbării / răzbunarea,

4 3 3 4

Profetului / blestemul, // credinței / Dumnezeu.” (Eminescu)

4 3 3 3

Anacolutul este o dezvoltare sintactică aflată în ruptură gramaticală într-o înlănțuire de dependențe. Este o licență poetică prin excelență. În cazul anacolutului, un element de ritm înlocuiește unul gramatical:

„Sub icoana /afumată // **unui sfânt** / cu comănac.” (Eminescu)

4 4 3 4

O altă consecință a prozodiei este repetiția. Funcția prozodică a repetiției este evidențiată, în tehnica de construcție a discursului poetic, în versificație. Repetiția cu funcție prozodică re poziționează baza o dată sau de două ori, la nivelul versului, ca sprijin prozodic, în vederea îndeplinirii condițiilor metrice, fără a se neglija totodată și funcția afectivă de reliefare a semnificației unității precedente.

Repetiția, ca fenomen general, este un procedeu al cărui randament este determinat de factori de natură stilistică; în această calitate, repetiția este un interpretant al bazei din perspectiva intensității semnificației prin insistență, răspunzând, prin multiplele valori pe care le actualizează, unui registru variat de stări subiective ale vorbitorului.

Exemplificăm cu versuri din *Scrisoarea III*:

„Mircea, însuși mână-n luptă vijelia-ngrozitoare,

Care **vine, vine, vine**, calcă totul în picioare...” (Eminescu).

Capitolul al IV-lea este dedicat *Interferențelor dintre prozodie și norma lingvistică în poezia lui Eminescu* și modului cum a soluționat marele nostru poet aceste situații fără a sacrifica niciunul dintre aspecte considerate la fel de importante. Analiza are în vedere variantele unor poezii eminesciene, inclusiv postumele în unele cazuri, care evidențiază cum nu se poate mai bine migala cu care a finisat poetul versurile și opțiunile editorilor în situațiile în care varianta finală nu a fost adoptată în mod explicit de Eminescu. Capitolul pune în valoare studiile filologice ale celor mai autorizați exegeți eminescieni.

În *Scrisoarea IV* am remarcat unele schimbări de accent, datorate normei ritmice *panglice* în loc de *pánglice* și *puném* în loc de *púnem*.

În poemul *Fata-n grădina de aur*, Eminescu a ales versul de 10 și 11 silabe, cu ritm iambic, motiv pentru care apar unele constrângeri, din care cităm:

-pronumele relativ *care* are aici forma *cari*, dar tot în două silabe; *u* final din *repertoriu*, nu se pronunță pentru a rima cu *muritori*; *ziuă* cu (*să*) *vină* și cu *târziuă*, ultimele două în locul formelor (*să*) *vie* și *târzie*; se folosesc și *aripe* lungi, *frumuseță*, *potică* în loc de *potecă*; *fereastră* cu sincoparea lui *r*, *fereastă*, *aripe* în loc de *aripe*.

În poezia *De-or trece anii...*, în versul *Din clipa-n care ne văzum* se află cuvântul arhaic *văzum*, în rimă cu adverbul *cum* de la sfârșitul versului al IV-lea (*E totuși altfel, nu știi cum*), care respectă regulile rimei, fiind deci un fapt de prozodie, dar este neobișnuit

în vorbirea curentă, motivarea lui fiind exclusiv prozodică, atât prin rima cu adverbul *cum*, cât și prin ritmul trohaic al versurilor.

Verbul *aplana* are această formă în loc de *aplanează*, ca să rimeze cu *coroană*, ceea ce dovedește preponderența prozodiei asupra gramaticii.

Verbele *gubernă* și *se-mpuțin* au aceste forme pentru a respecta măsura de 16 silabe, deci un fapt prozodic, care primează asupra formelor gramaticale corecte *guvernează* și *se-mpuținează*.

În *Memento mori*, am întâlnit plurale de tipul *dumbrave, stânce, crengi, lumine, oglinde, grădine, luncă, încheieture, aripe, adânce, lumine, dunge, furtune, oglinde*, cu desinența *e*, alături de altele, mai puține, cu desinența *i* (*dumbrăvi, oglinzi, doniți, lebezi, secolii* etc.). Diferența dintre cele două tipuri constă în numărul de silabe: *o/glin/de* vs. *o-glinzi* (1 2 3 vs. 1 2)

După cum am mai subliniat, numărul silabelor dintr-un vers este un fapt esențial de prozodie, fără de care nu există poezie adevărată.

Un număr diferit de silabe apare și la adverbul *a/ici* vs. *a/i/cea* în același vers de la sfârșitul poemului *Memento mori*:

„Dar nu **aici** – **Aicea** de viață n-are parte;
Vom merge-n lumea unde trăiește mai departe”.

Tot astfel, în poezia *O harfă pe-un mormânt*, pentru a exprima ideea de „cer înstelat”, poetul folosește sintagma *cerimea înstelată*, unde apare derivatul de la cuvântul *cer* cu sufixul *-ime*:

„C-un rai întreg de visuri, **cerimea înstelată**
De cugetări înalte cu dânsu-i îngropată”.

Din poezia *Care-i amorul meu în astă lume*, cităm forma fără sufix și fără desinență *mă n-amor*, care are avantajul unui număr mai mic de silabe, pentru a se încadra în măsura versurilor:

„De înger suflet, chipul de femeie;
În visul vieții ei ea sfânt surâde
Și **mă n-amor** de-oricare-a ei idee.”

Din poezia *Cum negustorii din Constantinopol* subliniem rimele *Constantinopol* cu *pópol* și *stambe* cu *iambe*. Pluralul *stambe* scurtează cuvântul cu o silabă, în timp ce

iambe lungește cuvântul cu o silabă, față de *iambi*. Aceste două modificări favorizează rima *stambe-iambe*, dar și măsura de 11 silabe.

Subliniem, din poezia *În căutarea Șeherezadei*, o formă interesantă de participiu de la verbul *a fi*, care ar fi trebuit să fie *fostă*, dar care devine *foastă*, pentru a rima cu *coastă*.

În poezia *O, adevăr sublime...*, imperativul de a avea același număr de silabe, adică 13 silabe, la două versuri aflate în rimă, face ca substantivul cu formă de plural *minciuni*, de două silabe, să capete o silabă în plus, devenind *min/ciu/ne*, prin schimbarea desinenței *i* în *e*:

„Voi sunteți sarea lumii, formați inima ei.

...

Și sara pe **minciune** și noaptea pe femei.”

Capitolul al V-lea intitulat *Performanțe prozodice eminesciene* cuprinde analize prozodice și stilistice ale unor poezii reprezentative din opera lui Eminescu, integrând detaliile prozodice și întrepătrunderea lor cu aspecte ale normei lingvistice în ansamblul fiecărei poezii și al versificației eminesciene în general. Am analizat *Sara pe deal*, *Afară-i toamnă*, *Glossă* și *Se bate miezul nopții*.

Spre exemplificare, dăm o parte din analiza prozodică a poeziilor *Sara pe deal* și *Glossă*.

În ceea ce privește versificația, caracteristic pentru poezia *Sara pe deal* este ritmul ei legănat, alcătuit din unități ritmice care urcă, urmate după o pauză de o lină coborâre. Ritmul acesta specific contribuie la atmosfera de calm, în străfundul căruia palpită avântul tineresc care se desprinde din întreaga poezie.

Acest ritm, nu prea des folosit în poezia noastră, se datorează utilizării de către poet a unui metru complex, alcătuit dintr-un coriamb (metru caracteristic versificației latine), două dactile și un troheu.

Sara pe deal buciulul sună cu jale

Coriamb dactil dactil troheu

Pauza (cezura) pe care o întâlnim după cea de-a patra silabă a fiecărui vers este datorată faptului că se întâlnesc două măsuri accentuale din unități deosebite (coriamb și dactil), ceea ce impune o oprire respiratorie.

Această formă complexă de versificație, cu efect ritmic atât de strălucit, nu a fost încercată de mulți poeți. Ea dovedește străduința lui Eminescu de a înnoi poezia, nu numai sub raportul ideilor, limbii, imaginilor, dar și sub raportul versificației, sub raportul tehnicii poetice.

Mijloacele prozodice din *Glossă* sunt în perfect acord cu conținutul de idei al poeziei. Versurile din prima strofă devin, fiecare din ele, câte o concluzie la strofele ce urmează, iar în final sunt reluate în ordine exact inversă. Lucrul este posibil pentru că, ele exprimă niște adevăruri generale, de neclintit, de unde impresia de decalog, de cod de conduită morală, căruia trebuie neapărat să i te conformezi, dacă ești înțelept.

Metrii trohaici, accentuați foarte corect, mai ales în cazul versurilor-sentință, constituite din unități sintactice simple și clare, întăresc impresia de neclintire a adevărilor exprimate:

„Vre—me tre—ce // vre—me vi—ne
Toa-te-s vechi // și no-uă toa-te.”

Ultimul capitol, al VI-lea, deși cuprinde analize prozodice ale altor poeți, reprezintă o prelungire a fenomenului Eminescu în posteritatea sa poetică, relevantă chiar prin titlul capitolului *Reflexe prozodice posteminesciene*. Exemplele alese din poeți de marcă din generațiile de după Eminescu (Coșbuc, Goga, Topârceanu, Arghezi) demonstrează cotele înalte ale versificației și diversitatea de modele prozodice din opera acestor poeți, pentru a căror creație performanța prozodică a constituit reper și stimulent.

Sursele bibliografice folosite sunt lucrări de lingvistică, stilistică, teorie și istorie literară care au în centrul atenției prozodia, în general, și versificația eminesciană în special. De asemenea, am folosit lucrări despre limbajul poetic eminescian și, care analizează modul în care și-a cizelat Eminescu versul din punct de vedere formal, având grijă ca acesta să fie armonios și să exprime cel mai bine substanța de idei și sentimente. Am apelat la metodele de cercetare adecvate obiectivelor urmărite, îmbinând sinteza teoretică și analiza practică, observația și selecția fenomenului literar concret, comparația între variantele eminesciene ale unor versuri, analiza prozodică și stilistică, studiul filologic al genezei poeziilor alese ca repere semnificative.

Analiza tehnicii prozodice eminesciene în contextul limbajului său poetic reprezintă o dovadă a măiestriei poetului român nepereche și chiar dacă nu putem avea

pretenția că prin această cercetare am pătruns universul inefabil al *armoniei* eminesciene irepetabile, sperăm că am adus la lumină crâmpoie ale migalei cu care și-a cizelat versurile, șlefuiindu-le prozodic și stilistic până au devenit scânteii ale focului nepieritor care luminează și încălzește mințile iubitorilor de poezie.

Mihai Eminescu se dovedește un fondator și un reformator al versificației performante în poezia românească și, totodată, un poet care, prin valorificarea inspirată a prozodiei clasice și moderne, într-o fericită interferență cu alte elemente ale limbajului poetic, ne sincronizează cu fenomene similare din marile culturi europene.

BIBLIOGRAFIE

1. *** *Analize de texte poetice. Antologie*, în Forum (28), 10, 1986, p. 88.
2. *** *Dicționar de termeni literari*, (coordonator Al. Săndulescu), Editura Academiei Române, București, 1976.
3. *** *Dicționarul limbii poetice a lui Eminescu*, (sub redacția lui Tudor Vianu), Editura Academiei Române, București, 1968.
4. *** *Limba poetic și versificație în secolul al XIX-lea (1800-1870)*, Tipografia Universității din Timișoara, 1977.
5. *** *Limba poetic și versificație în secolul al XIX-lea (1870-1900). Versificație*, Tipografia Universității din Timișoara, 1978.
6. *** *Retorica generală*, Editura Univers, București, 1974.
7. *** *Studii Eminescologice II*, Editura Clusium, Cluj-Napoca, 2009.
8. Alexandrescu, Sorin; Rotaru, Ion, *Analize literare și stilistice*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1967.
9. Alexi, Ion, *Gramatica Daco-Romana sive Valachica*, Viena, 1826.
10. Apostolescu, N. I., *Asupra versificației române moderne*, în *Poetici românești*, studiul introductiv și texte selectate de Olimpia Berca, Editura Facla, 1976, p. 180-195.
11. Apostolescu, N. T., *L'Ancienne versification roumaine*, Librairie ancienne Honoré Champion, editeur, Paris, 1909.
12. Avram, A., *Transferul accentului în limba română în Studii și cercetări lingvistice*, anul XIX, nr. 5, București, 1968.
13. Avram, Andrei, *Cercetări asupra sonorității în limba română*, Editura Academiei, Buc., 1960.
14. Avram, Andrei, *Considerații fonologice asupra rimelor românești*, în FD, I, 1958.
15. Avram, Andrei, *Despre fonologia normei*, în *Omagiu Iordan*, 1958, p. 45-52.
16. Avram, Andrei, *Semivocalele românești din punct de vedere fonologic*, în *Studii și cercetări lingvistice*, nr. 1/1958, p. 7-16.

17. Avram, Mioara, *Note asupra accentului ca mijloc de diferențiere semantică în limba română*, *Omagiu Iordan*, 1958.
18. Badea, Ștefan, *Numele proprii din poezia lui Eminescu. Observații stilistice*, LR, XXIV, 1975, nr. 5.
19. Badea, Ștefan, *Semnificația numelor proprii eminesciene*. Editura Albatros, București, 1990.
20. Bariț, George, *Un discurs asupra versificației noastre*, în „Foaie pentru minte, inimă și literatură”, 1845, nr. 14.
21. Barițiu, G., *Un discurs asupra versificației noastre*, în *Poetici românești*, studiu introductiv și texte selectate de Olimpia Berca, Editura Facla, 1976.
22. Barnes, M., Esan, H., *Gilding the lapses in a theory of metrics*, în *Poetics* 8, Amsterdam, 1979.
23. Beaver, J. C., *A Grammar of Prosody*, în *College English*, XXIX, 1968.
24. Beaver, J. C., *Generative metrics: the present outlook*, *Poetics* 12, 1974.
25. Beaver, J.C., *Current Metrical Issues*, în *College English*, XXXII, 1971.
26. Beccaria, G. L., *Ritmo e melodia nella prosa italiana*, Firenze, 1964.
27. Berca, O. și Berca, E., *Ritmul*, în *Limbaj poetic și versificație în secolul al XIX-lea (1870-1900)*. *Versificație*, Timișoara, 1978.
28. Berca, O., *Poetici românești*, Editura Facla, Timișoara, 1976.
29. Berca, O., *Cu privire la analiza fonologică a rimei*, în *Studii și cercetări lingvistice*, XXV, nr. 4, 1984.
30. Bercea, L., Vlăduț, D., *Măsura și strofa*, în *Limbaj poetic și versificație în secolul al XIX-lea (1870-1900)*. *Versificație*, Timișoara, 1978.
31. Bernhart, A. W., *Complexity and metricality*, în *Poetics* 12, 1974.
32. Biberi, Ion, *Poezia, mod de existență*, Editura pentru literatură, București, 1968.
33. Bjorklund, B., *Elements of poetics rhythm: stress, syllabicity, sound and sense*, în *Poetics* 8, Amsterdam, 1979.
34. Bolinger, L. Dwight, *Rime, assonance and morpheme analysis*, „Word”, VI, 1950.
35. Bolintineanu D., *Poezie română în trecut*, în „Albina Pindului”, an I, 1868, nr. 4,5,6,8.

36. Bordeianu, Mihai, *Versificație românească*, Iași, 1974.
37. Bradley, Funkhouser L., *Acoustic rhythm in Randall Janell's „The Death of the Ball Turret Gunner”*, în *Poetics* 8, 1979.
38. Brăiloiu, C., *Opere*, vol. I, Editura muzicală, București, 1967.
39. Brătucu, Mircea, *Funcția artistică a versificației – Momentul Eminescu*, în *Limbă și Literatură*, VI, 1962.
40. Brik, Osip, *Ritm și sintaxă, Despre ritm / Materiale pentru studierea discursului poetic / în Poetică și stilistică. Orientări moderne*, Buc., 1972.
41. Bulgăr, Gh., *Problemele limbii literare în concepția scriitorilor români*, Editura didactică și pedagogică, București, 1966.
42. Bulgăr, Gh., *Studii de stilistică și limba literară*, Editura didactică și pedagogică, București, 1971.
43. Bumbacu, V., *Teoria esametrelui*, în „Albina Pindului”, an II, 1869.
44. Byck, Jacques, *Studii și articole*, Editura științifică, București, 1967.
45. Calotă, Ion, *Accentul în poezia eminesciană*, în *Analele Universității din Craiova*, 1989, p. 17-29.
46. Calotă, Ion, *Consoane palatale sau consoane velare?*, în *LR*, 2, 1981.
47. Calotă, Ion, *Contribuții la fonetica și dialectologia limbii române*, Craiova, 1986.
48. Calotă, Ion, *Cuvinte cu dublă silabație în poezia eminesciană*, partea I în revista „*Ramuri*”, 1990, p. 10; partea a II^a în revista „*Ramuri*”, 1, 1991, p. 2.
49. Calotă, Ion, *Despre scrierea diftongilor limbii române*, în *Analele Universității din Craiova*, 1982, p. 21-28.
50. Calotă, Ion, *Diftongii limbii române*, în vol. *Contribuții la fonetica și dialectologia limbii române* (cap. II. Ortografie), Craiova, 1986.
51. Calotă, Ion, *Eminescu, analizat prozodic și comentat*, Editura AIUS, Craiova, 1999.
52. Calotă, Ion, *Formele nour și nor în poezia lui Eminescu*, în *Arhivele Olteniei*, 13, 1998.
53. Calotă, Ion, *Mică enciclopedie a românei corecte*, Editura Niculescu, București, 2001.

54. Caracostea, D., *Arta cuvântului la Eminescu*, București, 1938.
55. Caracostea, D., *Expresivitatea limbii române*, Fundația pentru literatură și artă, București, 1942.
56. Caracostea, D., *O problemă de versificație românească*, RFR, 1937, nr. 4.
57. Caracostea, D., *Studii eminesciene*, Editura Minerva, București, 1975.
58. Cartoian, N., *Istoria literaturii române vechi*, vol. I, București, 1940.
59. Călinescu, G., *Opera lui Mihai Eminescu*, II, Editura Minerva, București, 1970.
60. Călinescu, G., *Rima plină*, în *Cronicile optimistului*, Editura pentru literatură, București, 1964.
61. Călinescu, G., *Tehnica exterioară*, în *Opera lui M. Eminescu II*, Editura Minerva, București, 1972.
62. Chatman, S., *A Theory of Meter*, Gravenhage, Mouton, 1965.
63. Chioaria, Constantin, *Amuzical sau pur și simplu apoetic (Despre rimă, ritm, măsură)*, în „Contemporanul”, 1967, nr. 47.
64. Chisholm, D., *Generative prosody and English verse*, în *Poetics* 6, 1977.
65. Cioculescu, Șerban, *Observații asupra metricii eminesciene*, în *Gazeta literară*, VII, 1960, p. 6.
66. Cipariu, Timotei, *Elemente de poetică, metrică și versificație*, Tiparul Seminarului Blaj, 1860.
67. Cohen, Jean, *Structure du langage poétique*, Flammarion, Paris, 1966.
68. Coțuț, Cornelia și Mărdărescu, Maria, *Des types d'accentuation dans le roumain littéraire*, CLTA, III, 1966.
69. Colectivul de lingvistică din Timișoara, *Limbaj poetic și versificație în secolul al XIX-lea (1870-1900), Versificație*, Timișoara, 1978, Editura Univ. din Timișoara.
70. Conachi, C. *Meșteșugul stihurilor românești*, în *Poetici românești*, studiu introductiv și texte selectate de Olimpia Berca, Editura Facla, 1976.
71. Cornea, Paul, *Considerații despre aplicarea statisticii în poetică și stilistică*, în *MICL*, 1969.
72. Coteanu, I. și Vasiliu, Em., *Conținut și formă în limbă*, PLG II, 1960.
73. Coteanu, I., *Principii de analiză a textelor poetice*, în *SCL*, XXIX, 1978, nr. 2, p. 214-215.

74. Coteanu, I., *Reconstituirea poetică a cuvântului*, în SCL, XXXV, 1984, nr. 5, p. 278-282.
75. Coteanu, I., *Stilistica funcțională a limbii române*, Editura Academiei Române, București, 1973.
76. Coteanu, Ion, *Structura și evoluția limbii române. De la origine până la 1860*, Buc., Editura Academiei RSR, 1981.
77. Cremante, R., Pazzeglia, M. (ed.), *La metrica II Mulino*, Bologna, 1972.
78. Crenot, Marcel, *Le style et ses techniques*, Presses Universitaires de France, Paris, 1963.
79. Creția Petru, *Eminescu editat și comentat de Petru Creția. Constelația Luceafărului, Sonetele, Scrisorile*, Antologiile Humanitas, Buc, 1994.
80. Creția, Petru, *Sonetele lui Eminescu*, în vol. *M. Eminescu, Sonete. Ediție critică îngrijită de Petru Creția*, Galați, 1991.
81. Dascălu, D. și Dascălu, C., *Rima și cuvintele-rimă*, în *Limba poetică și versificație în secolul al XIX-lea (1870-1900)*, Versificație, Timișoara, 1978.
82. Diaconescu, Paula, *Rima lui Eminescu. Concepția poetului despre limbajul poeziei*, în LR, 3, 1989.
83. Dimitrescu, Florica, *Eminescu și limba veche*, AUB, 1955, nr. 2-3.
84. Dinu, M. *Moule et schémas rythmique dans le vers roumain classique*, în *Revue roumaine de linguistique XXVII*, no. 3, 1982.
85. Dinu, M. *Rythme et „macrorythme” dans la versification roumaine*, în *Revue roumaine de linguistique XXVII*, CLTA XIX, no. 1, 1982.
86. Dinu, M., *Alternances rythmique dans le vers libre roumain*, în *Revue roumaine de linguistique XXVI*, CLTA XVIII, no. 1, 1981.
87. Dinu, M., *Ambivalența accentuală a cuvintelor monosilabice – sursă de ambiguitate ritmică în versul clasic românesc*, în *Studii și cercetări lingvistice*, anul XXXII, nr. 4, 1981.
88. Dinu, M., *Configurații ritmice în „Luceafărul”*, în *Studii de Stilistică, Poetică, Semiotică*, Cluj-Napoca, 1980.
89. Dinu, M., *Formalisation linguistico-mathématique dans l'étude de la rime (populaire et savante)*, în *La sémiotique formelle du folklore – Approche*

- linguistico-mathématique* - sous la direction du professeur Solomon Marcus, Editions Klincksieck, Paris, 1978.
90. Dinu, M., *Invariances rythmiques du roumain littéraire*, în *Revue roumaine de linguistique*, tome XXIV, *Cahiers de linguistique theorique et appliquée*, tome XVI, no. 1, 1979.
 91. Dinu, M., *Le vers roumain en tant que code détecteur de licences rythmiques*, în *Revue roumaine de linguistique*, XXV, CLTA XVII, no. 2, 1980.
 92. Dinu, M., *Pour une perspective „dualiste” dans l’approche du rythme poétique roumain*, în *Revue roumaine de linguistique* XXVI, CLTA XVIII, no. 2, 1981.
 93. Dinu, M., *Rythme et sélection lexicale dans la versification roumaine classique*, în *Revue roumaine de linguistique* XXV, CLTA XVII, no. 1, 1980.
 94. Dinu, M., *Sistemul rimei la Mitropolitul Dosoftei: o fonologie sui-generis* în *Studii și cercetări lingvistice*, anul XXIV, nr. 2, 1978.
 95. Dinu, Mihai, *Ritm și rimă în poezia românească*, București, 1986.
 96. Dominte, Constantin, *Note relative la silabație și scriere*, în LL, 4, 1982, p. 455.
 97. Dragomir, Mihai, *Mic dicționar poetic*, în „Luceafărul”, an. IV, 1961.
 98. Dragomirescu, Gh. N., *Despre măiestria artistică a rimei eminesciene*, în LR, XVI, 1967, nr. 1.
 99. Dragomirescu, M., *Teoria poeziei*, Editura Librăriei SOCEC & Co, București, 1972.
 100. Drapper, John, *The origin of Rhyme*, în „Revue de littérature comparée”, III, 1965.
 101. Ducrot, Oswald, Schaeffer, Jean-Marie, *Noul dicționar enciclopedic al științelor limbajului*, traducere de Anca Măgureanu, Viorel Vișan, Marina Păunescu, Editura Babel, București, 1996.
 102. Duda, Gabriela, *Unitate și diversificare prozodică în poezia romantică românească*, în *Structuri tematice și retorico-stilistice în romantismul românesc*, Buc., 1976.
 103. Dufrenne, Mikel, *Poeticul*, Univers, București, 1971.
 104. Dumitrașcu, Pompiliu, *Analiza stilistică a poeziei lui M. Eminescu „Și dacă...”*, StUBB, XVIII, 1968, nr. 1.

105. Eliade, I., *Răspuns. Despre metru în „Curierul de ambe sexe”,* periodul II (1838-1840), a doua ediție.
106. Eminescu, Mihai, *Dicționar de rime*, Editura Albatros, București, 1976.
107. Eminescu, Mihai, *Poezii*, Editura de Stat pentru Literatură și Artă, Buc, 1958.
108. Florescu, B., *Despre amestecul ritmurilor*, în „Duminică”, an I, 1891.
109. Foarță, Maria, *Rime și metafore tautologice sau despre tautologie poetică*, în Studii de limbă și stil, Editura Facla, Timișoara.
110. Fochi, Adrian, *Estetica oralității*, Editura Minerva, București, 1980.
111. Frye, Northrop, *Anatomia criticii*, în românește de Domnica Sterian și Mihai Spărișu, Editura Univers, București, 1972.
112. Funeriu, I., *Despre ritmul poetic românesc*, în LLR, II (X), 1976, nr. 4.
113. Funeriu, I., *Finalitatea artistică și constrângerea prozodică*, în LL, XXXII, 1976, nr. 1.
114. Funeriu, I., *Numele proprii, din punct de vedere prozodic*, în Studii de onomastică, Universitatea „Babeș-Bolyai”, Cluj-Napoca, 1976.
115. Funeriu, I., *Rime categoriale și noncategoriale în poezia lui Mihai Eminescu* (LL, 1972, nr. 1).
116. Funeriu, I., *Versificația românească*, Editura Facla, Timișoara, 1980.
117. Funeriu, I.; Pepelea, S., *The Interrelation between Language and Prosody: A Contrastive Analysis of Prosodic Elements in Romanian and English*, în 2-nd International Conference of English Contrastive Projects, Bucharest, 1976.
118. Gabrea, Maria, *Problema structurii frazei din punct de vedere gramatical și stilistic*, în LL, III, 1957.
119. Galdi, L., *Observații asupra poeziei „O, mamă...” de M. Eminescu*, în LR, VIII, 1959, nr. 3.
120. Galdi, L., *Réflexions sur les effets de phonétique expressive, dans les langues romanes*, în ACILR, Lisboa, 1961.
121. Galdi, Ladislau, *Introducere în istoria versului românesc*, Editura Minerva, București, 1971.
122. Galdi, Ladislau, *Introducere în stilistica literară a limbii române*, Editura Minerva, București, 1976.

123. , *Esquisse d'une histoire de la versification roumaine*,
Taukönyvkiado, Budapest, 1964.
124. Georgescu N., *Mihai Eminescu: poezii – cu formele și punctuația autorului*,
Editura Floare Albastră, București, 2004.
125. Georgescu, N., *Scrisul ca o taină*, Editura Floare albastră, București, 2007.
126. Georgescu N., *Scenarii de istorie literară*, Editura Floare Albastră, București,
2004.
127. Ghiță, Gh.; Fierăscu, C., *Dicționar de terminologie literară*, Editura Ion
Creangă, București, 1975.
128. Ghyka, Matilda C., *Essai sur le Rythme*, Gallimard, Paris, 1938.
129. Golescu, I., *Băgări de seamă asupra canoanelor gramaticești*, 1840, partea a IV-
a.
130. Golopenția, Sanda, *Alternanțele vocalice în limba română actuală*, FD, IV,
1962.
131. Grammont, Maurice, *Petit traité de versification française*, Armand Colin, Paris,
1965.
132. Grandea, Gr. H., *Versificația română*, în „Albina Pindului”, an II, 1869.
133. Graur, Al., *Grupuri simbolice în fonetismul românesc*, în SCL, XI, 1959, nr. 2.
134. Groot, A. W. de, *Le mètre et le rithme du vers*, în *Psychologie du langage*, F.
Alcan, Paris, 1933.
135. Guéron, J., *The meter of nursery rhymes: an appllication of the Halle-Keeper
theory of meter Poetics* 12, 1974.
136. Guirand, Pierre, *Problèmes et méthodes de la statistique linguistique*, Paris,
1960.
137. Halle, M., Keyser, S. J., *Chaucer and the Study of Prosody*, în *College English*,
XXIII, 1966.
138. Halle, M., Keyser, S. J., *English Stress: Its Form, its Growth, and its Role în the
Verse*, Ed. Harper and Raw, New York, 1971.
139. Hamp, Eric P., *Consoanele românești și metodologia fonologică*, CL IV, 1959.
140. Haseall, D. L., *Triple meter in English verse*, în *Poetics* 12, 1974.

141. Heliade-Rădulescu, I., *Curs întregu de poezie generale*, în *Poetici românești*, studiu introductiv și texte selectate de Olimpia Berca, Editura Facla, 1976.
142. , Josef, *Introducere în teoria versificației*, traducere de Anca Irina Ionescu, Editura Univers, București, 1983.
143. Ibrăileanu G., *Curentul eminescian*, în „Noua revistă română”, vol. 3, 1901, nr. 36.
144. Ibrăileanu G., *Curentul eminescian*, în „Noua revistă română”, vol. 3, 1901, nr. 36.
145. Ibrăileanu, G., *Eminescu (Note asupra versului)*, VR, XXI, 1929, nr. 9-10.
146. Ibrăileanu, G., *Eminescu (Note asupra versului)*, VR, XXI, 1929, nr. 9-10.
147. Ihwe, J. F., *On the foundations of „Generative Metrics”*, în *Poetics*, vol. 4, no. 4 (16), 1975.
148. Ilinca, Șt. M., *Gramatica instrumentală. Orto, silabă, silabație, despărțire în silabe, triftong, hiat*, București, 1995.
149. Ingardeu, Roman, *Structura fundamentală a operei literare. Opera literară ca alcătuire pluristratificată*, în *Poetică și stilistică*, Buc., 1972.
150. Ionescu-Gion, G. I., *Manual de poezie română*, Tipografia Carol Göbl, București, 1888.
151. Iordan, Iorgu, *Limba română actuală. O gramatică a „greșelilor”*, ediția a II^a, București, 1947.
152. Iordan, Iorgu, *Stilistica limbii române*, Editura științifică, București, 1975.
153. Irimia, D., *Aspecte stilistice ale întrebuițării neologismului în poezia lui Eminescu*, în AUI, XIII, 1967, nr. 2.
154. Irimia, D., *Elementul arhaic în funcția sa la Eminescu*, în AUI, XI, 1965, nr. 2.
155. Isacenko, A. V., *La perception des éléments prosodiques*, în Cahiers, III, 1966.
156. Istrătescu, N., *Principii de ritmologie poetică structurală*, teză de licență la Universitatea Al. I. Cuza, Iași, 1978.
157. Ivănescu, G., *Limba poetică românească*, în LL, II, 1956.
158. Ivănescu, G., *Problemele limbii lui M. Eminescu*, în „Orizont”, I, 1964, nr. 5.
159. Jacquieier, Henri, *Rythme et stichomytie dans le vers roumain*, în SCL, XI, 1960, nr. 3.

160. Jakobson, R., *Linguistics and poetics*, în *Style in language* (T.A. Sebeok, ed.), M.I.T. Press, Cambridge, Mass, 1960.
161. Jakobson, Roman et Cazacu B., *Analyse du poème „Revedere” de Mihai Eminescu*, Cahiers, I, 1962.
162. Jakobson, Roman, *Lingvistică și poetică, Aprecieri retrospective și considerații de perspectivă*, în *Probleme de stilistică*, Editura științifică, București, 1964.
163. Jakobson, Roman, *Questions de poetique*, Paris, Éditions du Seuil, 1973.
164. , Marie, *Norma metrică a versului românesc de 14 silabe*, în *Acta Universitates Carolinae – Philologica*, nr. 4, Romanistica Pragensia, VII (1971).
165. Kavkova, Marie, *Quelques observations concernant la construction rythmique du vers long roumain*, în *Acta Universitates Carolinae – Philologica*, nr. 1, Romanistica Pragensia, IV (1966).
166. Klein, W., *Critical remarks on generative metrics*, în *Poetics* 12, 1974.
167. Lanz, Henry, *The Physical Basis of Rime*, Stanford University Press, 1931.
168. Lazăr, N., *Dicționar de rime*, Editura Științifică, București, 1969.
169. Lotman, I. M., *Lecții de poetică structurală*, în *românește de Radu Nicolau*, Editura Univers, București, 1970.
170. Lotz, J., *Notes on structural analysis in metrics*, IV, Budapest-Leipzig, 1942.
171. Lotz, John, *Tipologie metrică* în *Probleme de stilistică*, Editura Univers, București, 1972.
172. Macedonski, Al. A., *Curs de analiză critică (III). Despre poem*, în „*Literatorul*”, an II, 1881, nr. 1.
173. Malmberg, B., *Analyse des faits prosodiques. Problèmes et méthodes*, Cahiers, III (1966).
174. Mancaș, Mihaela, *Coerența textului și figura retorică*, în *SCL*, XLIX, 1988, nr. 4, p. 297-305.
175. Marcus, Solomon, *Poetica matematică*, Editura Academiei R. S. România, București, 1970.
176. Marian, Rodica, *Lumile Luceafărului*, în *Limbă și literatură I-II/2000*, p. 119-120.

177. Marian, Rodica, Neț, Mariana, *Eminescu altfel*, în *Dacoromania* V-VI, 2000-2001, p. 353-357.
178. Marian, Rodica, Șerban, Felicia, *Dicționarul „Lucașăruului” eminescian*, în *Limbă și literatură*, 3-4/2001, p. 110-111.
179. Marino, Adrian, *Dicționar de idei literare*, I, Editura Eminescu, București, 1973.
180. Mayenova, M. R., *Quelques différences entre un texte versifié et nonversifié*. Poetries, Poetyka, Mouton, Den Haag, 1961.
181. Măgureanu, Anca, *Analize de texte poetice. Antologie*, în *SCL* (36), 1, 1987, p. 78-79.
182. Măgureanu, Anca, *Ce este o figură? Pe marginea clasificării figurilor*, în *SCL*, L, 1989, nr. 6, p. 513-519.
183. Meschonnic, Henri, *Critique du rythme. Anthropologie historique du langage*, Verdier, Lagrasse-Paris, 1982.
184. Miron, Rodica, *Analize de texte poetice. Antologie*, în *Ateneu* (29), 1987, 2, p. 2.
185. Morier, Henri, *Dictionnaire de poétique et de rhétorique*, P.U.F., Paris, 1961.
186. Munteanu, George, *Analize de texte poetice. Antologie*, în *România literară* (20), 1987, 50:8.
187. Munteanu, Ștefan, *Stil și expresivitate poetică*, Editura științifică, București, 1972.
188. Mureșanu, Andrei, *Câteva reflexii asupra poeziei noastre*, în „Foaie pentru minte, inimă și literatură”, 1844, nr. 26.
189. Nasta, Mihail, *Quelques réflexions sur les termes de la poétique*, ȘtCI, III, 1961.
190. Nemoianu, Virgil, *Contributions à la recherche sémantique de rimes. Les rimes roumaines en -ac*, în *Cahiers*, III, 1965.
191. Neț, Mariana, *Figura – funcție a textului poetic*, în *SCL* 2/1988, p. 125-132.
192. Neț, Mariana, *Figura și variantele de texte la M. Eminescu*, în *SCL*, anul XLII, nr. 5-6, p. 267-272, Buc., 1991.
193. Neț, Mariana, *Figura textuală: emblemă, motiv, simbol*, în *SCL*, anul XL, nr. 2, p. 91-106, Buc., 1989.
194. Neț, Mariana, *Figură și artă poetică*, în *SCL*, anul XL, nr. 6, p. 527-533, Buc., 1989.

195. Neț, Mariana, *Figură și prozodie*, în SCL, XLIII, nr. 1, Buc., 1992, p. 55-59.
196. Neț, Mariana, *Figură și univers de discurs*, în SCL, anul XXXIX, nr. 5, p. 389-395, Buc., 1988.
197. Neț, Mariana, *Glose la metalimbajul textului poetic*, în SCL, 1/1986, p. 9-14.
198. Neț, Mariana, *Text și figură*, în SCL, an XXXVIII, nr. 6, p. 479-490, Buc. 1987.
199. Neuschotz, O., *Eminescu și Lenau*, în „Lupta”, 1890, nr. 1022.
200. Newton, R. P., *Trohaic and iambic*, în *Language and Style* 7, 1975.
201. Noica, Constantin, *Creație și frumos în rostirea românească*, Editura Eminescu, București, 1973.
202. Ohnesorg, Karel, *La syllabe et ses qualités prosodiques dans le langage enfantier*, în Omagiu Rosetti, Editura Academiei R.S. România, București, 1965.
203. Oprea, M., *Notes sur les structures rythmiques de la poésie*, în *Revue Roumaine de Linguistique* XXV, CLTA XVII, no. 2, 1980.
204. Papahagi, Marian, *Analiza textului poetic*, în *Tribuna* 30, 1986, p. 44, p. 4.
205. Papu, Edgar, *Evoluție și formele genului liric*, Editura tineretului, București, 1968.
206. Parpală-Afana, Emilia, *Poetica. O introducere*, Editura „Austrom”, Craiova, 1998.
207. Petică, Ștefan, *Transformarea lirică*, în „România jună”, an II, 1900, nr. 195.
208. Petraș, Irina, *Teoria literaturii. Dicționar – antropologic IV. Metrică și prozodie*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1996, p. 335.
209. Petrovici, Em., *Considerații fonologice asupra rimelor „geometrice” și „aproximative”*, în *Cercetări lingvistice* V, 1959, nr. 2.
210. Petrovici, Em., *Rimele românești din punct de vedere fonologic*, în *Limbă și Literatură* I, 1955.
211. Petrovici, Emil, *Considerații fonologice asupra rimelor „geometrice” și „aproximative” în poezia românească*, CL, 1959, nr. 1-2.
212. Petrovici, Emil, *Considerații fonologice asupra rimelor „geometrice” și „aproximative” în poezia românească*, în CL, IV, 1959, nr. 1-2.
213. Petrovici, Emil, *Corelația de timbru a consoanelor dure și moi în limba română*, în SCL, I, 1950 și SCL, III, 1952.

214. Petrovici, Emil, *Rimele românești din punct de vedere fonologic*, LL, 1955.
215. Petrovici, Emil, *Rimele românești din punct de vedere fonologic*, în LL, I, 1955.
216. Philippide, Alexandru, *Însemnări despre tehnica versului*, în „Luceafărul”, III, 1960, nr. 6.
217. Poe, Edgar Allan, *Principiul fonetic, Eseuri*, Editura Univers, București, 1971.
218. Polovina, P., *Sur le rapport des traits de démarcation du vers*, în ACIL, III.
219. Procopovici, Al., *Principiul sonorității în economia limbii*, în „Dacoromania”, IV, 1927, partea I.
220. Pszezolowska, L., *Le rôle de la rime dans le structure du vers*, în ACIL, III.
221. Pușcariu, Sextil, *Limba română*, vol. I, *Privire generală*, București, 1940.
222. Pușcariu, Sextil, *Limba română*, vol. II, *Rostirea*, București, 1959.
223. Pușcariu, Sextil, *Rostiri și forme șovăitoare*, în vol. *Cercetări și studii*, București, 1974.
224. Rizescu, I., *Hiat și diftong în dicționarele normative*, în LR, 2, 1977.
225. Roceric, Alexandra și Golopenția Sanda, *Observații asupra intonației în limba română*, SCL XII, 1961.
226. Roceric-Alexandrescu, Alexandra, *Fonostatistica limbii române*, EA, Buc., 1968.
227. Rosetti, Al., *Asupra clasificării fonemelor semivocale (sau semiconsoane)*, în FD, II, 1960.
228. Rosetti, Al., *Câteva probleme de fonetică a limbii române*, SCL V, 1954.
229. Rosetti, Al., *Introducere în fonetică*, Buc., Editura Științifică, 1957.
230. Rosetti, Al., *Sur la théorie de la syllabe*, în *Mélanges de linguistique et de philologie*, Copenhague-Bucharest, 1947.
231. Rosetti, Alexandru, *Asupra valorii expresive a sunetelor vorbite*, în SCL, XVI, 1965, nr. 5.
232. Rosetti, Alexandru; Cazacu, B.; Onu, Liviu, *Istoria limbii române literare*, Editura Minerva, București, 1971.
233. Rosetti, Alexandru; Gheție, Ion, *Limba și stilul operei beletristice a lui Mihai Eminescu*, SILRL, II, 1969.
234. Rusu, Liviu, *Estetica poeziei lirice*, Editura Casei Școalelor, București, 1944.

235. Saporta, Sol, *Aplicarea metodelor lingvistice în studiul limbajului poetic*, în Probleme de stilistică, Editura științifică, București, 1964.
236. Săndulescu, Al., *Dicționar de termeni literari*, Editura Academiei, București, 1976.
237. Seche, Luiza, *Lexicul artistic eminescian, în lumină statistică*, Editura Academiei R. S. România, București, 1974.
238. Servien, P., *Les rythmes comme introduction physique à l'esthétique*, Paris, 1930.
239. Servien, Pius, *Estetica. Muzică, pictură, poezie, știință*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1975.
240. Sfîrlea, Lidia, *Pronunția românească literară. Stilul scenic*, Buc., 1970.
241. Speranția, E., *Inițiere în poetică*, Editura Albatros, 1972.
242. Speranția, Th. D., *Versificația română și originea ei*, București, 1906.
243. Spire, A. *Plaisir poétique et plaisir musculaire. Essai sur l'évolution des techniques poetiques*, Librairie José Corti, 1949.
244. Stanciu-Istrate, Maria, Neț, Mariana, *Eminescu altfel. Limbajul poetic eminescian. O perspectivă semiotică*, în SCL 1-2/2004, p. 193-196.
245. Streinu, Vladimir, *Forme prozodice în secolul al XIX-lea*, în *Caiete critice*, 1, 1957.
246. Streinu, Vladimir, *Versificația modernă*, Editura pentru literatură, București, 1966.
247. Strungaru, Diomid, *Versificația română până la Dosoftei*, în ACILFR, II.
248. Ștefan, Ion, *Evoluția terminologiei privitoare la „rimă”, în limba română literară*, în LR XIV, 1965, nr. 3.
249. Ștefan, Ion, *Sensurile unui termen de poetică*, în LR, XIX, 1970, nr. 1.
250. Ștefan, Ion, *Terminologia unei noțiuni de prozodie*, în LR, XVII, 1968, nr. 2.
251. Șuteu, Valeriu, *Observații asupra frecvenței cuvintelor în operele unor scriitori români*, în SCL, X, 1959, nr. 3.
252. Tașcu, Valentin, *Ritm vertical*, Editura Univers Enciclopedic, București, 2001.
253. Todoran, Eugen, *Eminescu*, Editura Minerva, București, 1972.

254. Tohăneanu G. I., *Dincolo de cuvânt. Studii de stilistică și versificație*, Editura științifică și enciclopedică, București, 1976.
255. Tohăneanu, G. I., *Accidentări expresive ale traseului ritmic dominant*, în *Studii și cercetări lingvistice*, XXV, nr. 4, 1984.
256. Tohăneanu, G. I., *Convergența procedeelelor artistice în poemul eminescian „Din valurile vremii”*, în *Studii de poetică și stilistică*, Editura pentru literatură, București, 1966.
257. Tohăneanu, G. I., *Cuvinte românești*, Editura Facla, Timișoara, 1986.
258. Tohăneanu, G. I., *Dincolo de cuvânt*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1976.
259. Tohăneanu, G. I., *Eminesciune*, Editura Facla, Timișoara, 1989.
260. Tohăneanu, G. I., *Expresia artistică eminesciană*, Editura Facla, 1975.
261. Tohăneanu, G. I., *Regimul prozodic al formelor verbale la imperativ*, în *SCL*, 1/1986, p. 15-23.
262. Tohăneanu, G. I., *Studii de stilistică eminesciană*, ES, Buc., 1965.
263. Tohăneanu, G. I., *Sur une particularité de la versification roumaine*, în *ACIL*, III.
264. Tohăneanu, G. I., *Un diftong friabil în versuri: „-oa” - din oază*, în *SCL*, an XXXVIII, nr. 6, p. 475-478, Buc., 1987.
265. Tynianov, Iouri, *Le vers lui-même. Probleme de la langue du vers*. Union générale d'éditions, Paris, 1977.
266. Tynianov, J., *Sur le vers*, în *Théorie de la littérature. Texte des Formalistes russes réunis, présentés et traduits par Tzveten Todorov*, Edition du Seuil, Paris, 1955.
267. Ursu, Liviu, *Estetica poeziei lirice*, ediția a III-a, Editura pentru literatură, București, 1969.
268. Vasile, Vasile, *De la muzica firii și a sufletului la muzica sferelor. Muzica în viața creația lui Eminescu*, Buc [f.a.].
269. Vasiliu, Em. *Observații asupra structurii silabei în limba română, Omagiu Jordan*, 1958.
270. Vasiliu, Em., *Fonologia limbii române*, Editura științifică, București, 1965.

271. Vasiliu, Emanuel, *Fonologie*, în *Limba română contemporană* (coordonator Ion Coteanu), vol. I, Buc, 1974.
272. Velescu Al., *Versul liber și psihologie literară*, în „Noua revistă română”, vol. XIV, 1913, nr. 7.
273. Vianu, Tudor, *Studii de stilistică*, Editura didactică și pedagogică, București.
274. Vintilă, Ioana, *Observații asupra expresiilor rimate*, în LR, XII, 1963, nr. 2.
275. Voica, Adrian, *Cercetări actuale consacrate prozodiei românești*, în „Convorbiri literare”, nr. 8, 1986.
276. Voica, Adrian, *Deschiderea cercului*, vol. I, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, 2002.
277. Voica, Adrian, *Deschiderea cercului*, vol. II, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, 2003.
278. Voica, Adrian, *Poezie cu formă fixă: aplicații eminesciene*, Editura Universitas, XXI, Iași, 2001.
279. Voica, Adrian, *Repere în interpretarea prozodică*, Editura Universității „Al. I. Cuza”, Iași, 1998.
280. Voica, Adrian, *Versificație eminesciană*, Editura Junimea, Iași, 1997.
281. Vulpescu, Romulus, *Diferențierea grafică a licențelor prozodice*, în LR, XI, 1962, nr. 6.
282. Vulpescu, Romulus, *Este necesar accentul grafic în ortografia noastră?*, în LR, XI, 1962, nr. 2.
283. Wucici, D., *Despre hiat* în „Albina Pindului”, an I, 1868.
284. Xenopol, A. D., *Încercări asupra versului român*, în Olimpia Berca „Poetici românești”, Timișoara, 1976.
285. Zamfirescu, D., *Opere I*, Editura Minerva, București, 1970.
286. Zoltan, Szabo, *Analize de texte poetice. Antologie*, RRL, 32, 1987, 6, p. 579-581.
287. Zugun, Petru, *Rima la Dosoftei și Eminescu*, în „Cronica”, 1975, nr. 2.
288. Zumthor, Paul, *Încercare de poetică medievală*, traducere de Maria Carпов, Editura Univers, București, 1983.